

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

לח.

עין משפט נר מצוה

פח א מיי פ"ח מהל' עירובין הלכה ה סמג ע"ש א טושי"ט א"ח כ"י מ"ו סע"ף א: **פח** ב ג מיי"ט שם הלכה ח ט טושי"ט שם סע"ף ז:

ד [מיי"ט פ"ח מהל' עירובין הל' א טושי"ט א"ח ס"י תי"ן:]

רבינו הגנאל

אינן מודה כו'. ופשוטה היא. מתני' ר' אליעזר אומר יום טוב הסמוך ליום שבת בין מלפניה בין מאחריה מערב שני עירובין ואומר כו'. חזאי אמרו לו לר' אליעזר אין אתה מודה שאין מערבין ליום אחד חציו לצפון לצפון וחציו לדרום כך מערבין לשני ימים יום אחד לצפון ויום אחד לדרום. אמר להם יום אחד חציו קדושת היא (ויאפשר) ויא' אפשר להלוקי. הכא בשני ימים שתי קדושות הן. אמרו לו אי אתה מודה שאין מערבין לתחילה מיום טוב לשבת. אמר להן אבל. והא לאו קדושה אחת הן. א' להם התם משום הכנה שאין יום טוב מכין לשבת. אמר להם ר' אליעזר אי אתם מודים שאם עירב ברגליו בראשון מערב ברגליו בשני נאכל כו'. ומפורש בפ' מי שהוציאוהו גרים, הדין מי שבא בדרך והיה מכיר אילן או גדר כו', ואמרין בבמרא זהו שאמרו העני מערב ברגליו ולא יצא עשיר חוץ לעיר ויאמר שביתתו במקומו לפי שלא התירו לערב ברגליו [אלא] למי שבא בדרך והשכה לו דברי רי"מ. ר' יהודה אומר אחד עני ואחד עשיר כו'. ת"ר עירב ברגליו בראשון מערב ברגליו בשני. נאכל עירובו (ה) [ב]ראשון [אין] יוצא עליו בשני דברי ר' ר' יהוד' או

אי אתה מודה שמא יבקע הנוד. מימה להנהו דמפרשי טעמייהו משום דאין צרידה או משום ראשית כו' כיון דקתני קיפא אי אתה מודה שמא יבקע הנוד מנא להו דלא הוה טעמא משה"ו וי"ל לידע הש"ס שאין זה עיקר טעם ואע"פ שהן עמלן לא היו חוששים זה הטעם עיקר מ"מ היו שואלין אותו לדעת מה

ישיב וענינו זה יש צוברים (דף ע"ו): גבי איברים תמימים שנתערבו בצאצאים בעלי מומין דרבי אליעזר אומר יקרב ורואה אני את בשר של בעל מום כאלו הן עלים ואין זה עיקר טעמו דנדרבנא ורובע מודה רבי אליעזר וטעם בעל מום משום דכתיב מום בם לא ירצו הא על ידי מערבות ירצו ור' אליעזר דקאמר רואה אני כאלו הן עלים שאל תחכמים למה לא יכשירו מאמות טעם אע"פ שהוא בעצמו לא היה חושש לאותו טעם וכהנה רבות זש"ס ט: **אמר**ו ו' אב"ל. לא לגמרי מודו לו לר' אליעזר דלר' אליעזר

היו כבני עירו ולרצון כיון דמספקא לכו הו' כחומר גמול:

ורבי אליעזר התם משום הכנה. וא"ת ולמה לי טעמא משום הכנה תיפוק לי' דאסור למיקני שבימה בשבת פ"י ביו"ט כיון דציו"ט אסור לנאת חוץ לתחום כדאמרן פרק ז' דצ"ה (דף ט"ו). דאין מניחין עירובי תחומין ביו"ט לחצרו ואע"ג דהתם לא שייך צי"ה הכנה דהא נולדה ביה מותרת בזה ואור"י דאקטריך לטעמא דהכנה משום דמאן דשרי התם למיקני שבימה בשבת א"י משום דרצון הקשו לר' אליעזר גס מעירובי חצירות ולכך צריך לתרץ משום הכנה דתע דהכנה נמי שייך בעירובי חצירות דהא רב פוסק בשמעמין צ"ה אליעזר דשמי קדושות הן ורב צופין פסיק צריש פרק ז' דצ"ה (דף ט"ו): דהלכה כתי"ק דאמר יו"ט שחל להיות בע"ש אין מערבין לא עירובי תחומין ולא עירובי חצירות וכיון דשמי קדושות הן אמאי אין מערבין ע"כ משום הכנה ומימה התם דקאמר רבי מערבין עירובי חצירות אכל לא עירובי תחומין מ"ט דמדשרי עירובי חצירות

משמע דלית ליה הכנה וא"כ למה אין מערבין עירובי תחומין ולמאן דאסור למיקני שבימה בשבת יחא אכל למאן דשרי קשה ושמא י"ל דכתיב פליגי רבי ורבנן דרבי סבר לא שייך איסור הכנה בעירובי חצירות כיון דציוס טוב שרי להוציא מחצר לחצר: **משום הכנה.** איסור הכנה דאורייתא היא כדלפינן לקמן בשמעמין ומה שאופין מיו"ט לשבת משום עירובי תבשילין מפרש רבה בפרק אלו עוברין (פסחים דף ט"ו): משום הואיל ומקלעי ליה אורחין וא"ת והיכי צעי בצאלו עוברין (סע) למימר דר' אליעזר לית ליה הואיל א"כ לדידיה איך אופין מיו"ט לשבת הא אית ליה איסור הכנה הכא בשמעמין וי"ל דהיא"ל דאלו עוברין סבר דאסור למיקני שבימה בשבת ואז לא צריכין לטעמא דהכנה דרפי' ועירובי חצירות נמי סבר דהיא"ל דאלו עוברין דמערבין לר' אליעזר מיו"ט לשבת כיון דלית ליה הכנה וא"ת הא אכתי מוכח בפ"ק דצ"ה (דף ט"ו). דלית ליה לר' אליעזר הכנה גבי צ"ה שנוגדה בשבת דקאמר רבי אליעזר עדיין היא מחלוקת זש"ס אומרים מיאכל ציו"ט זב"ה אומרים לא תיאכל וי"ל דרבי אליעזר סבר כזש"ס דשמותי הוא ועוד דתינא בפ"ק דצ"ה (סע) דר' אליעזר אומר תיאכל היא ואמה וריצ"ה אומר דלא שייך הכנה בשפיה ובישול דאין זה אלא תיקון בעלגא שמתקן המאכל ולא שייך הכנה אלא לענין צ"ה ועירוב שהוא דבר חדש: **אמר**

מתני' מערב אדם שני עירובין. אם היה צריך יום ראשון לילך לכאן ויום שני לילך לכאן יכול לערב למורה ולמערב ערב יו"ט: **ואומר עירובין.** של מורה יקנה לי היום לצורך מחר ועירובי של מערב יקנה לי צדן השמשות למחר לצורך יום שני דקסבר רבי אליעזר שבת ויו"ט לאו כחד יומא אריכא

נינהו אלא שתי קדושות ולכל חד יומא אית ליה חדא שבימה ובכל חדא מיקניא ליה שבימה לאיזה כד שירא וביה"ש דקמא לדידיה הוא דקני ולא ליום ז': **עירובי בראשון ובשני כבני עירי כו'.** כלומר ואם לא היה רואה לילך אלא בחד מן הצדדין ציוס בראשון ובשני אין צריך לזוז מתחומו לא לכאן ולא לכאן ואינו רואה להפסיד ללא אלפים של תחומי מכלאן ולא אלפים של תחומי מכלאן יערב עירוב אחד ויאמר עירובי זה יקנה לי לצורך מחר ובשני הריני כבני עירי שלא עירבו או אם היה צריך לילך בשני ולא בראשון יאמר עירובי זה יקנה לי ביה"ש של מחר וצראשון זההי כבני עירי: או **מערב לרוח אחת.** לצורך שני ימיו: או **אינו מערב כל עיקר.** אפילו לזד אחד להיות בחד מן הימים כבני עירי: או מערב זב' ימים. וצגמרא פריך היינו לרוח אחת: מוליכו. השליח: **בראשון.** ערב יו"ט שלפני השבת: **ומחשך עניו.** עד שיקנה העירוב: **ונטול וצא לו.** שמה יאכל ושוב אין לו עירוב בשני כדקתני נאכל עירובי בראשון וכו' וחומר ומוליכו בשני כו': **משפך בעליהם.** כלומר קנה לו הליכה ליום מחר: **ומשפך בעירובו.** שאוכלו. וציו"ט אחר שבת דלא אפשר צהכי מוליכו בראשון וחומר והולך שם בשני לראות אם קיים עירובו ומחשך עליו ואם רצה יאכלנו אחרי כן: **מודים אדם לי שהן ז' קדושות.** דקאמריהו אין עירוב לשני דאי קדושה אחת ה"ל כחד יומא אריכא ויקנה בין השמשות של ראשון לשניהן וכיון דשמי קדושות הן יכול לערב נמי לז' רוחות: **גב' לרוח אחת.** דקתני מניי: מאי ניהו. פשיטא דלשני ימים קאמר בניחותא: ולשני הימים. דקתני: מאי ניהו. פשיטא לדרוח אחת קאמר וא"כ תרתי למה לי היינו קמייתא: **אי אדם מודה.** ציוס אחד דמערב לרוח אחת או אינו מערב כל עיקר לז' ימים נמי או מערב כמו ליום אחד או אינו מערב כל עיקר: **אכל.** אמת כמו אכל שרה ומתרגם קושטא (בראשית י'): **שם עירב ברגליו.** שלא היה לו פת לשגר ע"י שליח ולערב והלך הוא בעצמו וישב לסוף אלפים מנה עד שקדש עליו היום וקנה שבימה וחזר וזן צביתו: **מערב ברגליו בשני.** צריך לערב ברגליו אף בשני ואינו יכול לנאת בשני חוץ לתחום ע"י קנייה הראשונה: או אם נאכל עירובו. המערב צפת ונאכל עירובו ציוס ראשון לאחר שקנה העירוב אי אתם מודים לי שאינו יוצא עליו בשני ע"י אותה קנייה: הא לאוי. ר' אליעזר קמהדר לה וקאמר ודאי אף לדברים ז' קדושות הן. ולא גרסינן לאוי אפנויי מופני דאינו דורש לא פסוק ולא ג"ש דכבולי הש"ס הן תרגום של לאוי: **ורבנן מפסוקא.** צבצב א"ש אי קדושה אחת נינהו אי שתי קדושות: **ועבדי הכא לחומר.** דאין יכול לערב לשני רוחות דלמא חדא קדושה היא: **והכא לחומר.** דאי נאכל בראשון דאין עירוב לשני דלמא ז' קדושות הן: אי אדם מודה שאין מערבין צהכילה מיו"ט לשבת. אם לא עירב בין השמשות של ערב יו"ט והולך לנאת בשבת אי אתה מודה שאינו יכול לערב מיו"ט לשבת אלא קדושה אחת היא והרי הוא כיום אחד שאינו יכול לערב בחצי היום אם לא עירב בין השמשות: **משום הכנה.** שמכין מיו"ט לשבת ולא משום טעמא דחד יומא הוא: אין יוצא עליו בשני.

והרי הוא כבני עירו דודאי שתי קדושות הן ואין עליו חשש ספק: **הרי**

(א) גיר' ירושלמי וי"ף ב'ה הראשון והשני וכן כלם. (ב) לשי' ל: וי"ט לקמן לו. (ג) ע"ש, א [צ"ל להס', (ד) [מספחא רפ"ז], (ה) ויום רש"ט], א [נפי מיי"ט ד"ה וצ"ע], א [וליהו"ט רש"ט], (ח) [נ"ע' תוס' טוכה כד. ד"ה רבי יהודה], (ט) ופי' מתלמידי ע"ש ע"ש תוס' שנת קל', ד"ה דר"א שמוי הו"ל].

מוסף רש"י

מוליכו בראשון. עירב יו"ט לסוף אלפים, ועל ידי שזוהו קאמר, דאי איהו גומלין בלא פת נמי קני ליה שבימה, כיון דהתם ימידי וקדיש עליה יומא (עיר' ג'). בשני ומחשך עליו ואוכלו. מחר ומוליכו בשני שהוא ערב שבת ומחשך עליו ואוכלו שם אם ירצה להביאו אי אפשר דשבת הוא ואם יו"ט אחר השבת הוא על כרחו יניחנו שם ע"ש יתנו שם ומחשך עליו יחא יב עירוב לשני ואם אב"ל יבצ צביתו (שם). אב"ל. צלמת (בבב"ר כו').